

nooit zal zien! Maar de man Gods laat zich verleiden en gaat met den ouden profeet mede. — Toen doodde hem een leeuw. God had die gezonden. Treurig einde! En ten bewijze, dat dit van God was, bleef de leeuw bij den ezel en het lijk staan, zonder dit verder aan te roeren.

Wat zullen wij nu daaruit leeren? Dat, wat de Catechismus bedoelt, als hij vraagt: „Wat is een Christen noodig te gelooven?” en: „Zijt nuchter en waakt, want uw tegenpartij, de duivel, gaat om als een brieschende leeuw, zoekende wien hij zou mogen verslinden”. Of gij valt in zijn muil, óf gij blijft bij de onvervalschte melk der eenvoudige waarheid! Amen.

ZIET NAAR DE MUSSCHEN!

VRAAG EN ANTWOORD 22—25.

Vraag: Wat is dan een Christen noodig te gelooven?

Antwoord: Al wat ons in het Evangelie beloofd wordt, hetwelk ons de Artikelen van ons algemeen en ongetwijfeld Christelijk geloof in een hoofdsom leeren.

Vraag: Hoe luiden die Artikelen?

Antwoord: Ik geloof in God den Vader, den Almachtige, Schepper des hemels en der aarde.

En in Jezus Christus, zijn eeniggeboren Zoon, onzen Heere; die ontvangen is van de Heilige Geest, geboren uit de maagd Maria; die geleden heeft onder Pontius Pilatus, is gekruisigd, gestorven en begraven, nederge-daald ter helle; ten derden dage wederom opgestaan van de dooden; opgevaren ten hemel, zittende ter rechterhand Gods, des Almachtigen Vaders; van waar Hij komen zal om te oordeelen de levenden en de dooden.

Ik geloof in de Heilige Geest. Ik geloof een heilige, algemeene Christelijke Kerk, de gemeenschap der heiligen; vergeving der zonden; wederopstanding des vleesches; en een eeuwig leven.

Vraag: Hoe worden deze Artikelen gedeeld?

Antwoord: In drie deelen. Het eerste is van God den Vader en onze schepping. Het andere van God den Zoon en onze verlossing. Het derde van God de Heilige Geest en onze heiligmaking.

Vraag: Aangezien er maar een eenig Goddelijk wezen is, waarom noemt gij den Vader, den Zoon en de Heilige Geest?

Antwoord: Omdat God zich alzoo in Zijn Woord geopenbaard heeft, dat deze drie onderscheiden Personen de eenige, waarachtige en eeuwige God zijn.

Het eenvoudige! ja het eenvoudige! Dat is meestal alleen waar en bruikbaar. Toch laten wij het steeds weer links liggen en willen naar het hooge grijpen en wij vergeten ondertusschen wat voor de voeten ligt. Wij willen het altijd zelf doen, willen altijd in eigen hand houden, wat toch alleen in Gods hand ligt,

en dat Hij ons op de hand leggen en geven zal op Zijn tijd. In het eenvoudige kunnen wij ons niet genoeg oefenen, en er ons op gronden. Wij zullen deze morgen daarom eens iets zeer eenvoudig nagaan, iets waar wij toch niet boven verheven zijn! Laat ons onze Heidelbergsche Catechismus opslaan: Vraag en antwoord 22—25.

In deze vragen en antwoorden onderstrepen wij, dat deze drie onderscheidene personen de eenige, waarachtige en eeuwige God zijn. — Hieruit trekken wij de conclusie, dat wij alles wat wij in de artikelen van het christelijk geloof belijden, en in deze artikelen begrepen is, van den drieëenigen God hebben. Vervolgens breng ik onder uw aandacht, dat wij dit alles hebben als belofte, zoodat wat wij in deze drie stukken der artikelen van het christelijk geloof belijden, geen abstracte waarheden zijn, maar waarheden des levens. Deze waarheden zijn n.l. geschonken tot onze redding. Tenslotte wil ik er u op wijzen, dat, als wij ons aan het eenvoudige houden, aan deze artikelen, wij niet zullen dwalen.

Als wij christenen willen zijn, is het noodig dat wij deze stukken tot onze troost voor waar en zeker houden en gelooven, zonder er iets toe of af te doen. — Wat de drieëenheid betreft: voor de waarheid dat deze drie personen: God de Vader, God de Zoon en God de Heilige Geest, onderscheidene personen zijn, herinner ik u de woorden van den Heere Jezus, welke wij vinden in Joh. 14 : 16: „En ik zal den Vader bidden, en Hij zal u een andere Trooster geven, opdat Hij bij u blijve in der eeuwigheid”. De Catechismus zegt dan ook: „Ik noem deze drie: God den Vader, God den Zoon en God de Heilige Geest, omdat zich God alzoo in Zijn Woord geopenbaard heeft, dat deze drie onderscheidene personen de eenige, waarachtige en eeuwige God zijn.

Deze openbaring is geen openbaring voor het verstand, maar een openbaring voor het *leven*, een openbaring voor het christelijk leven, voor het maatschappelijk leven onderling en voor het eeuwige leven. Wij hebben dus de openbaring: God de Vader *is* Vader; God de Zoon *is* Jezus; God de Heilige Geest *is* de Trooster. Dat weet ik — zoo spreke een ieder, die mij hoort — uit de Heilige Schrift. Dat heb ik als kind van mijn ouders en uit mijn Catechismus geleerd. Wij moeten het niet ingewikkeld maken, het niet ergens in het Westen of het Oosten zoeken, neen, wij hebben ons te houden aan dat eene Woord, en in aanvechting te zeggen: „Ga weg duivel! breek, in-

dien gij kunt, dit Woord nu eens een tand uit!” Daar staat het geschreven! — Wilt gij waarachtige troost ontvangen, steek dan de hand niet in uw boezem, want daar vindt gij in de aanvechting noch steun, noch troost; daar vindt gij een geweten dat u aanklaagt, moedeloosheid en vertwijfeling. Leg uw hand op Gods Woord, daar kunt gij niet mee omkomen. Zoek uw leven niet in uzelf, zoek het buiten uzelf in Christus en in datgene, wat God de Vader voor u gedaan heeft: Hij heeft Zijn Zoon voor u overgegeven, en Hem niet gespaard, en Hij zendt Zijn Heilige Geest om ons dit te leeren. De Drieëenheid is geen *openbaringsformulier*, het zijn drie onderscheidene Personen, die, ieder op zichzelf onderscheiden, te zamen werken, en zich in de gemeente en aan de menschenkinderen openbaren. Dat leest gij in de aangehaalde woorden van den Heere Jezus. „Ik”, zeide Hij, d.w.z.: wanneer ik opgevaren ben ten hemel „zal den Vader bidden”. Daar is dus sprake van een Persoon, onderscheiden van Jezus. Er is één, die bidt, en één, de Vader, die geeft. En wat geeft de Vader, op het bidden van den Heere Jezus, Zijn Zoon? Hij geeft de Trooster. Dat is ten derden male een Persoon, onderscheiden van den Vader en den Zoon. Niet alleen een kracht, maar ook een Persoon, die troosten kan. Wij zingen en bidden:

Troost, o troost Gij mijn gemoed,
Ik ben zwak en zonder moed.

Wat moet ik nu gelooven? Er zijn in de wereld allerlei soorten van geloof, honderd verschillende sekten! Nu vraag ik: Wien zal ik hooren in het stuk van geloof? De menschen of den levenden God in de hemel? Ik denk toch: niet de menschen! Zij kunnen niet helpen, en hebben zij mij bedrogen, dan zeggen zij nog: *ja, zie voor u, gij moogt zelven toezien!* Ik heb met den levenden God te doen. Deze God beliegt mij, arme zwakke mensch, niet. Hij onderwijst mij door de Trooster, de Heilige Geest, door middel van het Woord der prediking. Ja, ik moet iets gelooven; ik zeg niet: ik moet gelooven, maar: ik moet iets gelooven. Ik moet iets gelooven van God, van de weg des levens, van mijner ziele zaligheid. Dat is noodig. Dat lezen wij toch overal in het Woord. Bijv.: „Die geloofd zal hebben, en gedoopt zal zijn, zal zalig worden, maar die niet geloofd zal hebben, zal verdoemd worden”. „Wat niet uit het geloof voortkomt, is zonde”. „Het geloof is niet aller” en meer andere uitspraken der Schrift. Wat moet ik nu gelooven? Wat is mij noo-

dig, — noodig voor dit leven, opdat ik Gode welbehaaglijk leve; en voor het eeuwige leven, als de dood mij overvalt? Nu antwoordt de Catechismus, en hij geeft dit antwoord aan allen, den volwassenen, evengoed als den kinderen, in verstand en hart: „alles wat ons in het evangelie beloofd wordt”. Het antwoord luidt niet: Alles, wat ons in het Woord van God, maar alles, wat ons in het evangelie beloofd wordt. Nu is toch „evangelie” een blijde boodschap des heils, een blijde boodschap van redding. Wij moeten gelooven wat deze blijde boodschap ons brengt. Met minder kunnen wij het niet doen, en meer hebben wij ook niet noodig. Als ik van „het evangelie” leer, dat het een „blijde boodschap” is, dan moet ik ook behoefte hebben, om het daarvoor te houden; dat moet een behoefte der ziel zijn.

Dan moet ik eerst Gods wet ter hand genomen hebben, en voor deze wet moet ik mijn gedachten en mijn daden nagaan, en tot een arme zondaar worden. Zoo ervaar ik mijn verlorenheid, en ik weet niet meer waar ik troost ontvangen kan, tenzij ik geloof, wat te gelooven is! Er moet vooraf iets geschied zijn, opdat iemand zich kan verheugen in zulk een belofte. Als ik b.v. een vermogend man een paar rijksdaalders zou beloven, wat deed hij daarmede? Een arme tobber daarentegen verheugt zich, dat hij geholpen is, en dat hij steeds geholpen zal worden. Daarom moeten wij eerst de vraag kennen: „wat zal ik, zondaar, doen?” — opdat er plaats kome voor de blijdschap over deze boodschap.

Nu zou ik u er opmerkzaam op willen maken, dat de vraag luidt: wat is *een Christen* noodig te gelooven? Een christen is uiterlijk iemand, die Gods woord voor Gods woord houdt, die uitkomt voor de belijdenis der kerk en deze trouw blijft. Zien wij wat dieper, dan is een Christen een mensch, die met de Geest van Christus gezalfd is, om door het geloof God den Heere te belijden, en met een vrij geweten tegen de zonde en den duivel te strijden.

Als gij dus een Christen zijt, en het er u om gaat, dat gij voor het leven en voor uw ziel op de vaste grond gezonken zijt, — dan klemmt de vraag: „wat zal ik voor waar houden?” Wij zoeken het dan hier, dan weer daar, in plaats van het te zoeken in het Evangelie. Wij zoeken het hier en zoeken het daar, in plaats van op dit punt te komen: „wat heb ik als kind geleerd, en wat is mij op de handen gelegd en gegeven?” Deze 12 artikelen zijn nu minstens 16 eeuwen oud. God heeft ze aan de gemeente gegeven, en daarin behouden, als een hoofdsom

van alles, dat u noodig is te gelooven, als gij een goed Christen zijn wilt. Dit mag nu alles geschiedenis zijn, of laat ik zeggen: faits accomplis (iets, dat geschied is). Maar deze gebeurtenis is zoo geschied dat wij er aan alle kanten bij betrokken zijn. Gij hebt geen aandeel in de oorlogen die de groote Alexander van Macedonië gevoerd heeft. Gij kunt in de geschiedenis boeken daarvan lezen, en er iets voor het leven uit leeren, maar troost hebt gij daarvan niet. Wat nu de twaalf artikelen van ons algemeen, ongetwijfeld christelijk geloof bevatten, dat is vooral geschiedenis, — maar welke geschiedenis? Geschiedenis voor ú, dat het alzo geschied is u ten goede. Er wordt hier niet gereleveerd, hoe de vaderen, Abraham, Izaäk en Jakob, hoe David en Salomo het gemaakt hebben; ook niet wat gij gemaakt of gedaan hebt, maar er is sprake van hetgeen God de Vader gedaan heeft voor u, wat God de Zoon gedaan heeft voor u, wat God de Heilige Geest voor u en aan u doet. Daarom moeten de twaalf artikelen voor ons niet een van buiten geleerde les zijn, maar een levende geschiedenis, die haar kracht uitoefent, zoo lang er hier beneden nog een mensch is, die binnen gebracht moet worden. Daarom luidt het niet: Alles, wat ons in het evangelie geleerd wordt, — maar: alles wat ons in het evangelie *beloofd wordt*.

Dat kan echter de leerling nu niet zoo snel overzien: alles wat ons in het evangelie beloofd wordt; — maar het moet hem gezegd worden, en God de Vader heeft het hem doen aanzeggen, opdat hij het nu wete, en hij er ijverig op letten en er zich in oefenen zal. Daarom, als gij zegt: „Ik geloof in God den Vader”, zoo bedenk dan toch eens, wat gij zegt. Het wil immers zeggen: ik stel mijn vertrouwen op God den Vader. Hoe komt gij aan dezen Vader?

De beuzelachtigheid van het verstand keert de zaak om, zet het kind eerst en dan den vader. Gods Woord en evangelie echter zet eerst den vader en dan het kind.

Dit artikel hebben velen geleerd, zonder er in hun hart iets van te gelooven, zij zeggen het zoo maar op, totdat. . . Vaders tijd en ure slaat! — dan wordt, die 's duivels knecht eens was, in eens kind en erfgenaam! Het is God, die de bekeering werkt. Maar toen het kind nog een kind van duivel, toorn en ongeloof was, toen was voor het kind de Vader er reeds. De vader was er, toen wij nog niet bestonden. Adam en Eva bestonden nog niet, toen de Heere reeds hemel en aarde gemaakt had.

God heeft alles gedaan uit loutere goedheid en genade. Al-

zoo: „ik geloof in God den Vader” is: ik zet mijn vertrouwen op God den Vader. Daarin ligt een belofte, een belofte, *maar zij noodig is*; deze belofte namelijk: Ik zal u tot een Vader zijn; wees getroost, ik ben u tot een Vader! Zoo heeft de Heere Jezus in de dagen Zijns vleesch gelearde. Laten wij daarvan eenige woorden opslaan, bijv. Matth. 6 : 26: „Uw hemelsche Vader voedt nochtans dezelve”! Een kind naar de natuur heeft er niet opmerkzaam op gemaakt te worden, dat het een vader heeft, het loopt naar zijn vader heen, als het iets noodig heeft. Maar een kind naar het evangelie is het zoo moeilijk aan het verstand te brengen, dat het een Vader heeft! De Heere Jezus noemt ons allen kleingeloovigen. Nu, noodig is te gelooven (anders komt gij er niet door): Hij daar boven is mijn Vader! dat heeft de Heere Jezus gezegd. Hij legde mij, door mijn ouders, reeds als kind op de lippen: „Onze Vader, die in de Hemel zijt! Uw naam worde geheiligd!” Ik kan u ook op het Woord wijzen, dat de Heere Jezus tot Maria Magdalena sprak: „Ik vaar op tot mijnen Vader en uwen Vader, tot mijnen God en uwen God”.

Ik bepaal u echter uitsluitend bij het woord: „uw hemelsche vader voedt ze nochtans”. Ik maak u dus opmerkzaam op de vogeltjes, de musschen! Dat zijn zulke kleine, gering geachte dieren, en toch is uw hemelsche Vader dezen musschen nabij! Waar is alzo uw Vader, en wat doet Hij? Zie, Hij zorgt voor de musschen, en voedt ze, — voor de kleine geringe musschen zorgt Hij, de groote God en Vader!

Welnu, denkt Hij aan de musschen, dan denkt Hij ook zeer zeker aan een spijker of een naald, die ik noodig heb, dan denkt Hij niet alleen aan mijn ziel, maar ook aan al de leden van mijn lichaam; dan denkt Hij niet alleen aan de woning daar boven, maar dan zorgt Hij ook voor mijn woning hier beneden; dan denkt Hij niet alleen aan het eeuwige bruiloftskleed maar ook aan de schoenen en kleeren, die ik hier beneden noodig heb!

Dit alles ligt vast in de belofte, ik zeg in de belofte, als ik belijd: „Ik geloof in God den Vader, den almachtigen Schepper des hemels en der aarde”. Wat wil dit zeggen? Dit wil zeggen, dat ik geloof, dat deze almachtige God en Vader, die het groote en aanzienlijke gemaakt heeft, ook voor het kleine en geringe zorgen zal. Hij, die de vogels nagaat, gaat ook de kinderen na; voedt Hij de vogeltjes, dan zeer zeker ook de kinderen! Staat niet alles Hem ten dienste?

Als ik zeg: — zooals mijn voorouders het mij hebben nagelaten

— „Hij is de almachtige schepper des hemels en der aarde”, dan heb ik toch Zijn gansche almacht in de belofte. Ik heb die almacht niet in mijn hand en macht, om alles te zetten en te regeeren naar mijn wil, maar ik heb de gansche almacht des Vaders in de belofte, dat, zoolang ik hier beneden leef, Hij zal toonen dat Hij niet alleen Vader is, maar ook welk een macht Hij heeft.

Wilt dit toch ter harte nemen, en God geve u de troost van de Heilige Geest om het in uw hart te bewaren en te overleggen, dat de twaalf artikelen van het christelijk geloof beloften zijn, en daden, die God de Vader, God de Zoon, en God de Heilige Geest heeft verricht voor de menschen, die het belijden, dat zij menschen zijn, en die als menschen God eeren. Neem het ter harte dat het geen waarheden in het afgetrokkene zijn, maar dat alle beloften er in vervat zijn, zoodat men tot een waarachtige rust zoekende ziel mag zeggen: „gij moogt volkomen gerust zijn”. Het is echter moeilijk om het aan te nemen, juist omdat het zoo ongemeen eenvoudig is. Daarom weet ik den mensch niets beters te raden, dan dat hij zegge: „God! maak mij tot een klein kind, opdat ik als kind uw eenvoudige Waarheid geloove en aanneme!” Ben ik een christen, dan ben ik geen christen zooals de heilige paus, maar als ik een christen ben, dan toon ik dit het duidelijkst door mij eenvoudig te houden aan de daden van God, den Vader, den Zoon en de Heilige Geest, die ik mag aannemen als beloften. Op welke grond mag ik deze aannemen? Op grond van het geloof! Welaan! maar daar hebben wij het weer, dat gij het geloof niet eenvoudig genoeg neemt; dat gij weer denkt aan groote dingen, aan sterke vuisten, waarmede gij het zoudt moeten vasthouden, terwijl gij toch komen moet, zoo zwak en ellendig als gij zijt en bekennen: „wij zijn nooddruftige menschen, wij zijn geen almachtige menschen, wij kunnen ons in geen enkel opzicht zelf helpen, wij zijn geen oogenblik zeker van ons leven, maar alles hangt af van Hem daarboven”.

Dat heeft Hij in Zijn woord gezegd. „Nu Heere, mijn God ik kom dus tot U, die mij hebt geschapen en zoo wonderlijk hebt toebereid, mij zoo wonderlijk hebt geformeerd onder het moederhart, die mij zoo wonderlijk zijt nabij geweest van mijn wieg af, die mij zoo wonderlijk hebt geholpen uit de diepe wateren van groote nood; die mij zoo wonderlijk, toen ik het gevaar niet zag, hebt uitgerukt, en mij op een rotssteen gesteld; die mij zoo wonderlijk van de verschrikkelijke menschen verlost hebt, van de verscheurende leeuwen, de sterke stieren van Bazan!

O, hoe wonderlijk is toch de samenvoeging der dingen, zooals Gij die weet samen te stellen! En dat alles uit genade, uit vrije erbarming."

Hebben wij dit te danken aan ons leven en ons gedrag? Waar- aan hebben wij het te danken, dat wij nu gezond te zamen zit- ten, en het Woord Gods hooren? Hebben wij niet allen de eeuwige dood verdiend? Zullen wij nog twijfelen, als wij na- gaan alles, wat Hij van de wieg af aan ons gedaan heeft, en hoe Hij met ons is geweest in menig verschrikkelijk oogenblik? Zullen wij er nog aan twijfelen of Hij eeuwig onze Vader wil zijn? Ach, twijfelen! Wij kunnen het niet laten. Maar als het er u toch om gaat, om Abba te stamelen, houdt u dan vast aan het woord, dat de Heere Jezus gesproken heeft en dat Hij niet terugneemt: „Ziet de musschen aan! uw hemelsche Vader is er ieder oogenblik mee bezig, de vogeltjes te voeden". Houdt u daaraan vast, dan komt Hij, en zal ook u helpen! Amen.

FEITEN, DIE BELOFTEN INHOUDEN.

VRAAG EN ANTWOORD 22.

In dit avonduur willen wij nog eens onze Catechismus opslaan. Wij komen aan het tweede artikel: „*Ik geloof in Jezus Chris- tus*” naar vraag en antwoord 22. „Wat is een christen noodig te gelooven?” „Al wat ons in het evangelie beloofd wordt, het- welk ons de artikelen van ons algemeen en ongetwijfeld chris- telijk geloof in een hoofdsom leeren.” Wij komen dus hier op de hoofdsom van datgene, wat ons in het evangelie beloofd wordt van God den Zoon, onzen Heere Jezus Christus. Deze beloften moeten rusten op feiten. Ik kan niet beloven, wat ik niet heb, waarover ik niet beschikken kan. Het evangelie deelt ons dan ook feiten mede, en wij leeren, dat deze feiten voor ons beloften zijn. Ik begrijp wel dat het nogal moeilijk te be- grijpen is, want, zooals ik vanmorgen zeide: de beuzelachtig- heid van het verstand keert de zaak om, zij zet het kind voorop en dan den vader, in plaats van voor waar te houden, dat de vader eerst bestaat, en dat het kind daarna komt. Op deze wijze keert de bekrompenheid van het verstand de zaak om, en plaatst den christen op de voorgrond, waaruit dan Christus volgen moet. Dat gaat evenwel niet. De geheele christenheid op aarde is toch voortgekomen uit Christus. Alzoo is Christus de eerste en Hij heeft de christenen gemaakt door de prediking en de Heilige Geest, zooals Hij tot Zijn discipelen gezegd heeft: „Gaat henen in de geheele wereld en predikt het evan- gelie aan alle creaturen! Leert alle volkeren en maakt ze tot discipelen, tot mijn leerlingen!” Hieruit zien wij, dat Christus de eerste is; Hij komt met de leer en maakt zich leerlingen. Als ik nu alzoo zeg: „*Ik geloof in Jezus Christus, Zijnen, d.i. Gods eeniggeboren Zoon*”, dan zeg ik daarmee ten eerste, dat Christus de eeniggeboren Zoon des Vaders is. Hoe ligt nu daar- in een belofte voor mij? Op deze wijze: Nu weet ik, die anders niet op God durf bouwen en vertrouwen en niet als kind tot

Hem durf komen, nu weet ik: „God heeft mij, Zijn kind, wel door de zonde verloren (in Adam ben ik een verloren kind), maar God heeft Zijn eeniggeboren Zoon, Zijn eenigen Zoon, die uit Zijn ingewanden is voortgekomen”. Ik heb *dus* de belofte, dat God Zijn Zoon heeft, dat ik alzo niet behoef te gelooven aan vijftig of honderd zonen Gods, zooals de Roomsche kerk aan haar honderd pausen moet gelooven, neen, ik heb, tegenover en boven de gansche macht der hel, den Zoon van God! God heeft toch beloofd en geopenbaard, dat wij om Zijntwil tot kinderen worden aangenomen, en dat het waar blijft, wat van Hem geschreven staat: die Hem aangenomen hebben, dien heeft Hij macht gegeven kinderen Gods te worden, dengenen namelijk, die in Zijn Naam gelooven. Daarom moet gij dit zóó verstaan: daar boven leeft en verkeert de Zoon van God bij den Vader in de hemel, als erfgenaam, eenige erfgenaam en Heer over het huis van God, als beschikker over alle geestelijke goederen, die God de Vader Hem heeft doen erven voor al de kinderen, die de Vader Hem gegeven heeft. Dit was toch de belofte: Als Hij Zijn Ziel tot een schuldoffer gesteld zal hebben, zoo zal Hij zaad zien, dat is: Hij zal kinderen hebben. Christus zegt dan ook bij den profeet Jesaja, Hfdst. 8 : 18: „Ziet ik en de kinderen, die mij de Heer gegeven heeft, zijn tot teekenen en tot wonderen in Israël”. Deze Zoon doet alles, wat de Vader wil. En nu staat van God den Vader geschreven, dat Hij zweert bij zichzelf: „zoo waarachtig als Ik leef, Ik wil niet dat de zondaar sterve, maar dat hij zich bekeere en leve”. Als ik dan kom als een goddelooze en de wil des Vaders weet, dan weet ik ook de wil des Zoons en ik predik die, namelijk, dat Hij gezegd heeft: Die tot mij komt, zal ik geenszins uitwerpen. — Dus: ik geloof in dezen eeniggeboren Zoon, dat is: ik zet mijn vertrouwen op Hem, ik behoef niet eerst op den paus of op de bisschoppen te wachten, ik heb er genoeg aan, dat Gods Zoon alle macht heeft in de hemel en op aarde. Ik ga rechtstreeks tot Hem heen, werp mij aan Zijn voeten, en roep: „Heere Jezus, erbarm U mijner!” Hij heeft alle macht en Hij heeft gezegd, dat wij niet behoeven te vreezen, want Hij draagt de sleutels van hel en dood. Als ik dus aflaat begeer van mijn zonden, dan ga ik tot den Heere Jezus, den eeniggeboren Zoon van God, — Hij geeft zonder geld aflaat van zonden, want Hij kan het; alles is onderteekend met het bloed des Lams. Dat bloed doet het!

Ik geloof in Jezus Christus, Gods eeniggeboren Zoon, „onzen Heer”. Dat Hij de Heer is zullen alle duivelen moeten belijden.

Allen die op aarde zijn, allen in de hemel en onder de aarde, allen zullen zij belijden, dat Jezus Christus de Heer is, ter eere van God den Vader. Maar ligt daarin dan een belofte? Voorzeker! Als gij hoort, dat Hij de Heer is, en gij gevoelt enervaart dat toch andere heeren over u heerschen, en gij verlangt naar de vrijheid der kinderen Gods, gij verlangt, dat zonde, duivel, wereld, nood en dood niet heer over u zullen zijn, zie, dan hebt gij daaraan, dat het evangelie Hem als den Heer aan u openbaart, de troost: Hij is de eenige Heer, tot Hem mag ik mijn toevlucht nemen. Alle vijanden zullen tegen Hem niets vermogen, als een rechtschapen Heer staat Hij op recht en orde en hij laat zich Zijn eigendom zeker niet ontnemen. Hij handhaaft het, en kan het handhaven, want Hij heeft van Zijn schapen gezegd: Niemand zal ze uit mijn hand rukken, en ik geef hun het eeuwige leven. Neem alzo in de nood uw toevlucht tot Hem, klaag het Hem: ach God, help mij! ik kan, ik kan niet meer! ik kan het in deze treurige toestand, in deze nood niet meer uithouden; alles drukt en bezwaart mij, andere heeren heerschen over mij, en hebben mij getiranniseerd. En als gij zoo tot dezen Heer de toevlucht neemt, dan hebt gij de belofte, dat Hij helpen kan, want al Zijn beloften zijn ja en amen voor de armen en ellendigen, voor de hulpeloozen en verlatenen. — Ook deze belofte ligt er in, dat gij niet alleen met de lippen zegt: „ik geloof in Jezus Christus, Gods eeniggeboren Zoon, onzen Heer”, maar ook dat gij het van harte belijdt: ik ben niet van mij zelf, maar van mijn trouwe Zaligmaker Jezus Christus; ik kan met u, duivel, niet in proces treden, ga tot mijn Heer, die zal het voor mij uitmaken! Ik houd mij aan Hem, en aan Zijn belofte! Wij mogen toch wel goed verstaan, welke armzalige menschen wij zijn. Wij bevinden ons steeds in groote nood en kunnen onszelf niet bewaren, ons niet verdedigen tegen de geringste beschuldiging der wet, tegen het geringste struikelblok, dat de duivel ons in de weg legt. Wij zijn in alle opzichten te zwak. En al heeft men ook toen men jong was over de muren kunnen springen, nu men oud geworden is, kan men niet meer vooruit! Maar wat moet ik nu? Ik zeg getroost: „Ik weet, daar is geen beter Heer, al wat ik vraag, zendt Hij mij neer!” Maar dan moet ook de belijdenis volgen: „Ik weet voorwaar geen slechter knecht, ik maak voor Hem nooit iets naar 't recht”.

„Ik geloof in Jezus Christus, Gods eeniggeboren Zoon, onzen Heer, die ontvangen is van de Heilige Geest, geboren uit de *maagd Maria*.”

Ziet, wanneer uw gedachten niet verder gaan dan tot de letters, dan hebt gij enkel letters, meer niet. Neemt echter eens aan, dat dit waarachtig geschied is, dat onze Heere Jezus volgens de belofte door den Vader in de wereld gezonden is, dat Hij van de Heilige Geest ontvangen, uit de maagd Maria geboren is, — neemt dit eerst eens aan en ziet dan welk een belofte er in gelegen is! Welke dan? Zie, wij moeten belijden:

't Is niet alleen dit kwaad, dat roept om straf;
Neen, 'k ben in ongerechtigheid geboren,
Mijn zonde maakt mij 't voorwerp van uw toorn
Reeds van het uur van mijn ontvang'nis af.

Ps. 51 : 3.

Wij kunnen dus geen andere conclusie trekken, dan dat onze natuur verdorven is; dat uit ons, uit deze verdorven natuur niets goeds meer te maken is, dat wij van onze ontvangenis en geboorte af in verdraaidheid, zonde en jammer verkeerden. Dat men zulk een verdorven natuur heeft, moeten wij ervaren, en al ware men ook zeventig of tachtig jaren oud geworden, die verdorvenheid dringt door alles heen, evenals het water in een stroom doordringt en wegvloeit, zoodra het ook maar de geringste opening vinden kan. Dit feit nu: Jezus Christus ontvangen van de Heilige Geest en geboren uit de maagd Maria, komt alzoo u ten goede: Hij is zonder zonde geboren, om u, die in zonde ontvangen en geboren zijt, met Zijn heilige onschuld te bedekken. En voortdurend, uw leven lang, bedekt Hij met Zijn heilige onschuld uw zonde, waarin gij ontvangen en geboren zijt. Dit moeten wij toch vasthouden. Al deze feiten gelden niet slechts voor het oogenblik, waarop zij geschieden, neen, het zijn feiten van voortdurende werking, zij gaan door de gansche geschiedenis der kerk, door de gansche geschiedenis van iedere ziel in het bijzonder. Zoo heeft dan deze heilige ontvangenis en geboorte een blijvende gelding, een blijvende werking. Er zijn gebeurtenissen van groote beteekenis in de wereldgeschiedenis; gebeurtenissen van geweldige beslissing over het lot der volkeren, zoodat wanneer er een slag gewonnen en veel bloed vergoten is, dit niet iets voor het oogenblik is, neen, dit vergoten bloed, die gewonnen slag, werkt door in de gansche geschiedenis van het volk gedurende verscheidene eeuwen. Zoo gaat het in het uiterlijke leven. Zoo werkt ook door alle eeuwen heen het feit, dat de Heere Jezus Christus ontvangen is van de Heilige Geest, geboren uit de maagd

Maria, om onze zonden en verdraaidheid, waarin wij ontvangen en geboren zijn, voor Gods aangezicht te bedekken. Daarom komen ook de ouders tot de Heilige Doop met hun kinderen, waarvan zij belijden, dat zij in zonde ontvangen en geboren zijn, opdat zij gedoopt worden in de naam des Vaders, des Zoons en des Heiligen Geestes. Ik vraag u: „zeg mij, wat hebt gij in de doop ontvangen?” Water, waarmede de kinderen besprengd zijn naar Gods belofte! Maar wat zegt dat dan? Zegt het niet, dat onze Heer bevolen heeft: gij zult de kinderen tot mij brengen? en zegt het niet: zoo ben ook ik als kind ten Doop gebracht en Zijn heilige Naam is ook op mij gelegd, ook op mij, die in zonden ontvangen en geboren ben? — Wij willen altijd de hand in de zak steken, om iets te vinden, waarmede wij nood en dood zullen kunnen afkopen, maar wij vinden niets. Met opzet predik ik heden daarover, tot troost van menigeen, opdat hij toch niet vertrouwe op zichzelf, op datgene, wat hij is, of geworden is, maar op feiten, die beloften inhouden. Deze belofte namelijk: „door Zijn heilige ontvangenis en geboorte, wordt uw zonde en verdraaidheid, waarin gij geboren zijt, voor Gods aangezicht bedekt!” Was het voor den Heere Jezus noodig, dat Hij geboren werd? moest Hij voor zichzelf in de wereld komen? Of klonk het niet: „Eere zij God in de hoogste hemelen en vrede op aarde, in de menschen een welbehagen?” Was het niet: „U, u is heden geboren de Zaligmaker, welke is Christus de Heer?” Zoo dikwijls een kind geboren wordt, waarvan de ouders het huwelijk hebben gesloten in de Heere, (die niet naar geld, naar vleesch en bloed gevraagd hebben), zoo dikwijls is er in dit kindje, in dezen zuigeling een macht Gods gelegd tegenover den vijand. Gij kunt dat kindje niet anders aanzien, dan in het eene kind Jezus Christus. Zoo ligt dan in Zijn heilige ontvangenis en geboorte de belofte: Hij is als een kind voor mij geboren en ik ben een kind, geboren in Hem, Christus is alles ter eere des Vaders en ten goede van hen, die de Vader Hem gegeven heeft. — Zoo is het ook gelegen met het woord: „Die geleden heeft onder Pontius Pilatus”.

Als gij de lijdensgeschiedenis leest (en dat doen toch goede ouders en jonge menschen, die verstaan dat zij zonder Gods Woord niet vooruit kunnen), dan moet gij dat niet al suffend doorlezen, zonder iets te denken. Zóó blijft het een doode letter, het moet echter *leven* in ons worden! Wij moeten namelijk het feit constateren, dat Christus geleden heeft en dat wij den stadhouder nog noemen kunnen onder wien Hij geleden heeft,

namelijk Pontius Pilatus, dien wij ook uit de geschiedenis kennen, zoodat het waar is, wat ons het evangelie verhaalt.

Nu vat ik deze zaak echter nog anders op; zooals de Catechismus ons de zaak voorstelt ligt er een belofte in. Welke is die belofte? Zie, zooals de Catechismus het opgeeft in antwoord 38: „dat Hij onschuldig onder den wereldlijken rechter veroordeeld werd, opdat wij nimmermeer in het gericht Gods komen zouden”. — Waar wilt gij, beladen met zonden en schuld, een vrijspraak (*vrijplaats*) voor u vinden? Hoe zult gij weten, dat gij een genadigen God en verzoenden Vader hebt? Verblijdt u daarom, dat gij in de Catechismus zulk een troostvol antwoord vindt.

Maar als God het niet in ons hart vasthoudt, dan blijft het niet in het hart. En als God het in het hart vasthoudt, dan kunt *gij* het niet met uw gevoel of uw verstand vasthouden. Wanneer het in de ziel zoo gelegen is, dat zij belijdt: „ik heb de eeuwige dood verdiend, ik ben des eeuwigen doods schuldig, de eeuwige verwerping heb ik verdiend”, dan wordt ook de belijdenis geboren:

Jezus, Uwe heil'ge wonden,
Uwe smart, Uw bitt're dood
Geven mij in alle stonden
Troost in lijfs- en zielenood.

Hij heeft onschuldig geleden om uw zonden en uw schuld uit te delgen.

Nu ligt er ook nog deze *daad* in, dat Zijn lijden in de gemeente voortwerkt: van den vader op den zoon, op kinderen en kinds-kinderen, opdat het verbond vervuld worde, dat zegt: „Ik wil uw God zijn en de God van uw zaad na u. Opdat dit verbond des vredes een eeuwig verbond zij, gesloten aan het kruis op Golgotha”. In Zijn lijden en sterven heeft Hij de hel haar macht ontnomen, en de overwinning behaald over dood en graf en over de verdoemende Wet. Met Zijn lijden heeft Hij echter niet alleen genoegdoening gebracht, in Zijn lijden ligt ook de belofte: „Ik sta voor u in, Ik zal uw kampvechter en borg zijn; houd u aan Mij vast! Waar Ik blijf, daar blijft gij ook, gij heeft niets te zien, noch te gevoelen, gij hebt alleen vast te vertrouwen dat Mijn lijden voortdurend werkt. Mijn onschuld, waarmee Ik uw schuld bedek, geldt voor eeuwig!” — Wij genieten slechts de vruchten van datgene wat Hij heeft uitgewerkt. Daarom lezen wij ook niet: Het bloed van Jezus Christus *maakte* ons rein van alle zonden, maar zooals gij het ook

uw kinderen leert bidden, als zij te bed gaan: „Het bloed van Jezus Christus den Zoon van God *maakt* mij rein van alle zonden”. De zonden die het gedurende de dag begaan heeft, moet het kind elke dag belijden, opdat het zijn geloof leert uitspreken zooals het kind dit als kind verstaat. Geloof mij: als het op sterven aankomt, dan heeft een vader en moeder niets anders aan te brengen dan een kind, dat zich houdt aan den Heere Jezus en Zijn bloed. Zijn lijden doet het, Zijn allerheiligst lijden en sterven; dat kan de duivel toch niet ongedaan maken, en daarin vindt gij stilling van uw honger en verzachting van uw kommer over uw zonden. In Hem zult gij die stilling en verzachting morgen en overmorgen vinden en tot uw laatste oogenblik mag Hij uw toevlucht zijn.

Nu moeten wij weer eindigen. De tijd is voorbij. Later behandel ik uitvoeriger de beloften, die in deze artikelen gelegen zijn. Dit is zeker: wordt een vrome begraven, dan heeft de Heere Jezus zich mede laten begraven, en de vrome is begraven in het graf des Heeren Jezus. Onze dooden liggen niet alléén in het graf, Eén waakt over ons stof en Hij brengt alles weder! Hij... de almachtige David! Al drukt ook een zware grafsteen van zonden en nood ons neer, of al liggen onze dooden onder de steen, — als wij de opstanding van Jezus Christus als een belofte aanzien —, dan mogen wij gelooven en ook ervaren, dat wat in den Heere is, niet in het graf kan blijven, maar zal opstaan! ook ik zal opstaan! opstaan, opstaan zal ook mijn vleesch! Ik geef het wachtwoord en het vaandel niet af, maar in de naam des Heeren Jezus verhouw ik de vijanden, — en opstaan zal ik uit iedere nood, uit iedere verlorenheid, uit iedere dood! Het feit van de opstanding van Christus werkt voort, en bevat een belofte voor de gansche gemeente en voor ieder lid der gemeente in het bijzonder. Een belofte des levens, waarin wij leven en sterven.

Amen.